

ZDJĘCIA: Roupen Vosguimoroukian
student PWSTiF w Łodzi

Tajemnica, która
dreczy uczonych
od 200 lat

**A może
właśnie
tu...**

Z WIELU WZGLĘDÓW
NAJBLIŻSZE LATA NIE
BĘDĄ SPOKOJNE DLA
KOPERNIKA. 500 ROCZNICA
JEGO URODZIN (19
LUTY 1473) PRZYNIOSIŁO
NIE TYLKO SZEREG NAU-
KOWYCH I KULTURAL-
NYCH IMPREZ, ALE TAK-
ŻE NOWĄ FAŁĘ PUBLI-
KACJI ORAZ KONTRO-
WERSJI WOKÓŁ PRZY-
PUSZCZALNEGO MIEJSCA
POCHOWKU SZCZĄTKÓW
WIELKIEGO ASTRONO-
MA. OD PRZESZŁO 200
LAT TRWA NA TEN TE-
MAT DYSKUSJA WSPIE-
RANA MNIEJ LUB WIĘ-
CEJ UDOKUMENTOWANY
MI DOWODAMI. WŁĄCZA-
JĄC SIĘ DO NIEJ PRAG-
NIEMY DZIŚ Z KOLEI
PRZEDSTAWIĆ NOWE, A
WŁAŚCIWIE PODANE W
NOWYM OŚWIETLENIU
SUGESTIE, CO DO ISTNI-
ENIA GROBU KOPERNIKA.
OCZYWIŚCIE SĄ TO WY-
ŁĄCZNIE TEORETYCZNE
DOMNIEMANIA, NIE
MNIEJ MAJĄCE CE-
CHY PRAWDOPODOBIE-
NSTWA.

Pisze: Jerzy Stefko

Jeden z biografów Ko-
pernika przydał mu
obok innych przydo-
mek „tragiczny”.
Mocne słowo. Padło
wszakże nie bez przy-
czyn. Duże zmiany zaszy-
ły we Fromborku po śmierci
protektora i wuja Koperni-
ka — biskupa Watzenrode.

(Dalszy ciąg na str. 4)

W ostatnich dniach zgłosił się do naszej redakcji Libańczyk, Roupen Vosguimoroukian. Na zlecenie ONZ odwiedził on obozy uchodźców arabskich z terytoriów zagrabionych przez Izrael. Ogromu tragedii tych wypędzonych przez izraelskich agresorów ludzi — który pokazuje nam libański fotoreporter — nie jest chyba w stanie oddać żaden dziennikarski opis.

UCHODźCÓW ARABSKICH

Człowiek w
produkcji, w
pracy dziś jest
ważniejszy niż
kiedykolwiek.
Śmiesznie to
może brzmieć, bo
przecież ważny
był zawsze. Ale
nie tak znów
śmiesznie, jeśli
się dobrze za-
stanowić nad
drogą jaką ja-
szą gospodarke
czeka.

Intensyfikacja metod gospodarowa-
nia — to o czym mówiono na V
Zjeździe, to co uściślono na II Ple-
num zakłada intensyfikację wysił-
ków każdego z pracowników. Mamy
doskonalić plany, mamy sprawniej i no-
wocześniej pracować, mamy szukać re-
zerw. W procesie produkcyjnym i... w
sobie.

Nie jest to nic nowego. Od lat mówimy
np. o niewykorzystaniu fachowców — re-
zerwie bodaj najcenniejszej. Tyle, że obec-
nie donośniej i konkretniej. Czas pracy
inżynierów wykorzystywany jest w zasa-
dzie w 20—50 proc. Reszta, jak wynika
z badań NOT, omawianych niedawno
na ogólnokrajowej konferencji w Warsza-
wie, pochłaniają czynności, które mógłby
wykonywać ktoś o niższych kwalifika-
cjach. Jednocześnie deficyt inżynierów
szacuje się na 30 tysięcy. I jednocześnie
dobiliśmy się tego, że w gospodarce uspo-
leczonej już co siódmy pracownik umy-
słowy ma wykształcenie wyższe, a co
szósty fizyczny — zasadnicze zawodowe.
Te fakty można interpretować różnorodnie.
Obrazują i skalę osiągnięć i spraw do
załatwienia. Ale najważniejsze: świadczą
o ogromnym bogactwie które zostało już
nagromadzone, a nie jest jeszcze dostatec-
nie wykorzystane. Jest to aktywność
zawodowo-fachowa pracowników. Trze-
ba ją wyzwolić w pełni i w odniesieniu
do każdego. Środkiem musi być polityka

kadrowa. A narzędziem? Na przykład: działy kadr. Pod warunkiem jednak, że będą robiły coś więcej niż robią. Historia tych komórek jest sama w sobie pasjonującym studium przekształceń w systemie polityczno-społecznym. Między „działami personalnymi” jak je nazywano w latach pięćdziesiątych, a „działami do spraw osobowych” — jak się je nazywa obecnie, kryje się cała epoka kolosalnych zmian w stosunku do pracownika. Od — metod administracyjno-represyjnych ukoronowanych systemem poufnych opinii i specyficznie rozumianą czujnością, przegradzającą się w nieufność wobec wszyst-

a i innych jeszcze względów „kadry” zaczęły się wypełniać ludźmi zastużonymi, ale niefachowymi, niezastużonymi i niefachowymi, ale zaradnymi, porządowymi i niegłupimi, ale niezaradnymi. Dwa lata temu 40 proc. kierowników działów kadr nie miało średniego wykształcenia, a większość pracowników miała wykształcenie jedynie podstawowe. Treścią pracy tych działów stało się — i dla większości pozostało do dziś, obok sprawozdawczości — załatwianie spraw formalno-biurowych związanych z przyjmowaniem i zwalnianiem z pracy, ustalaniem zaszerogowania, wydawaniem zaświadczeń itp. Je-

Irena Dryll

KADRY

kich razem i każdego z osobna, do — wysłuchiwanie opinii zainteresowanego pracownika na temat opinii o nim. To jest — o okresowej ocenie jego pracy dokonywanej przez szefa przy udziale wszystkich możliwych czynników i pozostającej w każdej chwili do wglądu. Ten właśnie system okresowej oceny upowszechnia się coraz bardziej. Jeśli więc mowa o „dorzuceniu” kadrowcom roboty — to oczywiście tego drugiego typu — dla dobra pracownika, a nie przeciwko niemu. Dorzucenie jest konieczne, ponieważ obecny model pracy działów kadr nie dąży do ogromu zadań: z jednej strony właściwego usytuowania i wykorzystania pracowników, z drugiej umożliwienia im działania na miarę możliwości i chęci.

Im wyżej, tym bardziej bolesny upadek. Z robiących politykę na własną rękę — obok i często wbrew dyrekcji, działy te po 1956 roku przestały robić cokolwiek poza wypełnianiem skądinąd potrzebnych papierków. Ich rolę sprawozdawczą do manipulacji czysto administracyjnych i podrzędnych. Tak dalece, że w porównaniu z pracownikami działów technicznych i ekonomicznych taryfikator pracowników tych działów lokował — i w wielu wypadkach lokuje — o kilkakrotnie złotych poniżej. Sytuacja w przemyśle lekkim np. uległa zmianie dopiero od zeszłego roku. Z tych to finansowych,

dną z wątpliwych atrakcji i przywilejów zaś — wręczanie nagan i kar na piśmie w sprawie których stawał wniosek ktoś inny — bezpośredni kierownik ukaranego, mówiący najczęściej „idź no tam do kadr — coś tam oni od ciebie chcą”. W ciągu kilku miesięcy w jednym z łódzkich zakładów przemysłu lekkiego kadrowiec wręczył 1400 kar. Poza administracją personalną, a więc tymi papierkami i sprawozdaniami, niewiele się właściwie robi. W sensie merytorycznym, bo roboty formalnej — jest huk. Nie ma mowy o polityce personalnej, w wąskim choćby wymiarze jak np. planowanie zapotrzebowania kadrowego, ani o współkierowaniu pracownikami — w sensie wypracowania systemu ocen, awansów i kar. Sprawy personalne w zakładzie rozproszyły się między różne pionory — socjalny, bhp i inne. Wszystkie się niby ludźmi zajmują, a właściwie nawet działy kadr choć faktycznie dla nich powołane, wielu istotnych rzeczy dla tychże kadr nie robią i mało o nich wiedzą. Oczywiście są wyjątki w tej regule, ale wyłącznie są wyjątki.

Ten cały mechanizm niedoskonałego działania został obnażony przez samych działających — w ramach TNOiK. Towarzystwo to już od dwu lat stało się swoistą platformą działania dla kadrowców skupiając ich w specjalnej sekcji. Efektem zainteresowania TNOiK tą problematyką była konferencja naukowa poświęcona służbom kadrowym.

(Dalszy ciąg na str. 5)

Niedzielnym
magazynem
„Dziennika
Łódzkiego”

w „kad-
rach”

PANORAMA

Redaktorze! — przejdę do rzeczy i z miejsca.

Ołów w nomenklaturze urbanistów istnieje coś takiego, co tak bardzo specyficznego, co zowie się warszawskim zespo-

Nie rozumie Pan, Redaktorze? To ja panu wytłumaczę. Z tego samego dziennika dowiadujemy się, że tuż za warszawską „granicą meldunkową” mieszka ok. 20-30 tys. rodzin (z posług?) nigdzie nie meldowanych — oraz — że

By ten żywioł zobaczyć, należy się udać na byle który dworzec podmiejski skąd już od godziny piątej rano rozpoczyna swój bieg potężna ludzka rzeka, rzeka bez końca, rzeka bez początku, rzeka pędzących na złamanie karku ludzi, która się rozplywa, na którą czeka ok. 150 tysięcy stanowisk pracy.

Sprawy zaszły zbyt daleko, by można było myśleć o życiu miasta i tylko do „graniczki meldunkowej”. Jeden z kandydatów na radnego WRN stwierdził, że ten problem nie przekracza naszych możliwości, chociaż nie sprzecywał tych możliwości. Istota jednak polega na tym, że podmiejska sypialnia leży w granicach administracyjnych województwa i to właśnie województwo, a nie stolica, wykazuje tych ludzi w statystykach.

List z Syrenką Podmietroplitalny żywioł w KADRACH Napisł: Jerzy Kochański

Jak twierdzi doc. dr J. Kortan — prezes Towarzystwa, odbiła się ona faktycznie szerokim echem i bez echa nie przeszła. W gronie naukowców i praktyków najwyższego szczebla łódzko-wojewódzkiego aktywnie, wska-

(Dokończenie ze strony 3)

W aspekcie II Plenum KC partii

zakończono co i jak trzeba zmienić. Trzeba — ustalono, zacząć od siebie...

Od kadr w dziale kadr. Trzeba i chyba można. Miałam okazję przyjrzeć się pracy działu spraw osobowych PZPB im. Bojowników Rewolucji 1905 roku. Na pewno nie idealnej jeszcze, na pewno nie odosobnionej w swym nowatorstwie, ale mającej w założeniu choćby wszelkie dane na dział kadr z prawdziwego zdarzenia.

coś o kadrach wiedzą. Czy to wystarczy jednak do włączenia tego i temu podobnych działów w pracę kształtowania polityki kadrowej? Znajomość rzeczy wydaje się warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym. Nie wystarczającym ponieważ obecnie polityka kadrowa przenosi się w dość szerokim zakresie poza ramy przedsiębiorstwa — do zjednoczenia i wyżej. I na to już nawet w najlepszym dziale kadr nie ma siły.

Poduszkiowce

We Francji w stadium prób znajdują się dwa nowe rodzaje poduszkiowców — jeden przeznaczony do komunikacji miejskiej, drugi — dalekobieżnej. Oba typy poduszkiowców poruszają się po linii jednoszynowej. Konstrukctorem poduszkiowca do ruchu miejskiego jest Maurice Barthalon. Jego pojazd, o nazwie „URBA”, utrzymuje się na prowadzącej szynie dzięki podciśnieniowej poduszce powietrznej. Próby odbywają się obecnie pod Lyonem. Rozwija on szybkość do 60 km/godz. i może zabrać 12 pasażerów.

Zdaniem konstruktora, „URBA” będzie najtańszym ze wszystkich dotychczasowych środków komunikacji miejskiej.

Drugi typ poduszkiowca, którego twórcą jest Leon Kaplan, osiąga na kilkukilometrowym torze próbnym szybkość do 400 km/godz. Konstruktor zakomunikował również, że pod Orleanem ma być zbudowana jednoszynowa linia napowietrzna w celu wypróbowania pierwszego pociągu poruszającego się na poduszce powietrznej. Pociąg

zastąpią AUTOBUSY?

ten, o napędzie śmigłowym, będzie mógł przewozić 80 pasażerów z przeciętną szybkością 250 km/godz.

(Dokończenie ze str. 3)

W skład kapituły weszli nowi konfratry — młodzi wiekiem, którzy bez życzliwości odnosili się do astronoma i jego teorii. Dawnych przyjaciół ubywało. Z tych najlepszych pozostał jedynie biskup Giese, mieszkający w Lubawie. Z fragmentów jego listów dowiadujemy się o stanie zdrowotnym i psychicznym wielkiego uczonego w ostatnich latach życia.

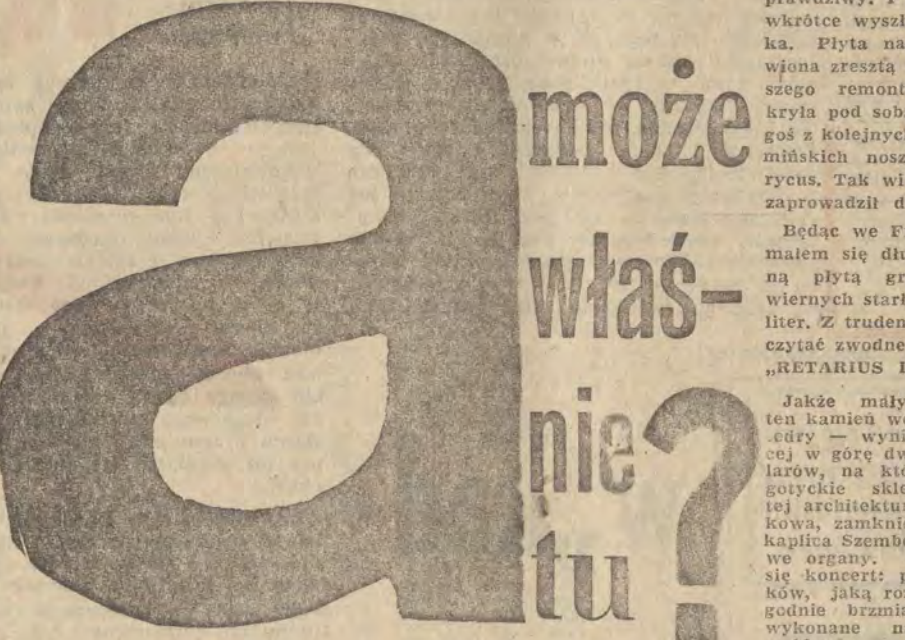
że Anna nie była wyłącznie gospodynią i że wchodziło tu w grę uczucie.

Biedny starzec — po trzykroć podejrzany z powodu sprzyjania protestantom przy jaciom, z powodu głoszenia dziwacznych teorii i wreszcie z powodu zbyt młodej i zbyt ładnej gospodyni.

Zmarł 24 maja 1543 r. Przyczyną śmierci był wylew do mózgu. Jak wynika z listów biskupa Giesego, pisanych już po śmierci Kopernika, na parę dni przed zgonem astronom otrzymał z Norymbergi świeżo wydrukowany egzemplarz swego „De revolutionibus”. Zamieszczona na początku dzieła przez wydawcę przedmowa, podająca w wątpliwość wywody Kopernika miała wywołać u uczonego atak apopleksji.

Kopernika pochowano w katedrze fromborskiej pod posadzką. W 1581 roku biskup Kromer umieścił na ścianie wewnętrznej świątyni, między drugim a trzecim ołtarzem w prawej nawie, kamienne epitafium. Aż 38 lat zwłoki uczonego spoczywały bezimiennie. Czy jednak u stóp tej tablicy?

Jeśli były na to jakieś pisane dowody, to zabrał je do Krakowa w 1618 r. profesor Jan Brożek, który przeprowadził na Warmii poszukiwania pamiętając po Koperniku. Niestety, po jego śmierci wszystkie zbiory zginęły bez śladu. W czasie budowy kaplicy biskupa Szembeka (1735 r.) poświęcona Kopernikowi tablica zaginęła. Wtedy też powstał zamiar ufundowania nowego epitafium w miejscu brzośniej gotyngim — na drugim filarze

może właśnie tu?

Praca całego jego życia leżała nie dokończona. Jego umiłowany przyjaciel kanonik Aleksander Skultet musiał uchodzić z Fromborka posadzony o herezję i rozwiązać życie. Daleka powinowata, która miała mu prowadzić dom i wypełnić pustkę, zmuszony był oddalić...

przekazali oni Janowi Śniadec kiemu: „Po wymyciu kamienia znaleźliśmy listy NICOLAUS COPERNICUSI. Inne listy były wytarte. Zdjąwszy tedy kamień byliśmy przytomni kopernikowskim listom; złożyła ich część u siebie kapituła, a pięć części nam dając...”

go już epitafium i znalezione kilka trumien. Szczęśliwi kości przekazano do Królewca przedtem jednak niejaki Hugo Suchanek podał je na miejscu badaniom rentgenowskim. Jaki był rezultat tych badań, nie wiadomo — nigdy bowiem nie opublikowano wyników. W każdym razie szczęśliwi kości powróciły już do Fromborka — pogrzebano je w katedrze królewieckiej. W kilka lat później badacze niemieccy przyznali się do kolejnej pomyłki. Chociaż kto wie? A może w Królewcu spoczywał właśnie doczesne szczątki naszego astronoma?

Nowe światło na sprawę lokalizacji grobu Kopernika rzuciły odkryte w 1943 r. spisy kanonikalne. Jak już wspomnieliśmy w kapitule fromborskiej istniało 16 listów kanonikatów z nazwiskami kolejno następujących po sobie kanoników. Każda lista związana była z odpowiednim miejscem w stalach oraz jednym z 16 ołtarzy, którym kolejno opiekowali się kanonicy z danego kanonikatu. Na jednej z takich list umieszczono nazwisko Kopernika.

Ale jaki to ma związek z poszukiwanym miejscem pochowku? Otóż istnieje dowód źródłowy, że niejaki Jan Zanau opiekował się czwartym ołtarzem w nawie „południowej” licząc od prezbiterium. Ów Zanau był bezwzględnie poprzednikiem Kopernika w

